

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr., a treia-oră 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În România:

a dnul Carol Schuller în București, strada Labirint nr. 4.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Bugetul justiției.

Zilele trec, zilele vin; durerile vin, durerile trec... Dar' vor rămâne, vorba poporului, petrite, și va trece apa, care azi este turbure.

Este — la noi! — „normal“ ca turbureala de care ne plângem să o găsim și acolo, unde cea mai deplină claritate ar trebui să domnească: în justiție.

Am văzut din nou această tristă stare cu prilegiul discuției asupra bugetului justiției.

Ce n'ar pute să vorbească aici un deputat român?! Ce orori nu ar pute el să desvlească pentru ochii Apusului?! Se oficială constatare a barbariei administrative și a lipsei de conștiință, cu care Românii sunt condamnați?!?

Aceste gânduri l-au cuprins chiar și pe un deputat maghiar, care-i de altfel unul din cei mai aprigi adversari ai noștri. După ce Issekutz a vorbit în parlament, la bugetul justiției de condamnarea lui Ábrányi, ce l-ar pute opri — zise Iuliu Horváth — pe un alt avocat, eventual deputat și el, „să vorbească despre o pertractare cu jurați ca cea din procesul Memorandumului“? Toată dreapta, toți mamelucii s'au plecat închinându-se cu aprobări înaintea acestei idei salvatoare. Se vor fi simțit ușurați, că prin cităținea duhurilor din acest proces se vor îndemna și opoziționali să nu vorbească de procesele de presă, care-i lovesc pe ei. Și Horváth, care are o oarecare de o eventuală discuție a acestui proces în parlamentul maghiar, își întări cuvântul zicând și următoarele: „Procesul Memorandumului nu s'a discutat în parlamentul maghiar, deși avem și aici câțiva Români ca deputați; dar' el s'a discutat în parlamentul român; este în interesul cauzei ca aceasta să dispară acum dela ordinea zilei“.

Așa zise deci Horváth în ședința parlamentului dela 8 Februarie n.

Este în interesul cauzei, dar' nu ar fi în interesul justiției, ca acest proces să fie discutat, altfel Horváth nu s'ar fi opus discuției asupra proceselor de presă în general, discuție începută de Issekutz.

S'a spus deci la Budapesta, în parlament, că ce s'a făcut la Cluj — este bine să nu fie discutat.

Ce altă mărturisire ne trebuia, că justiția maghiară comite față cu noi fapte, pe care „este în interesul cauzei“ a nu le discuta?

Cu serviciul, pe care Horváth ni-l-a făcut vorbind în acest chip, putem fi mulțumiți, pentru-că mai rău nu se poate condamna un act, decât atunci când spui că în interesul cauzei este ca el să nu fie tras în lumina unei discuții parlamentare.

Libertatea presei s'a pus în discuție și Issekutz a cerut ca o lege a presei să se facă, asigurându-se libertatea ei.

Cam târziu răsună acest strigăt de pe băncile parlamentului; noi l'am ridicat de când juriul din Sibiu a fost transportat la Cluj; voi îl ridicați abia acum, când ajunse să vă doară și pe voi.

Tuturor acestora ministrul de justiție, Erdélyi, le dase un ironic motto zicând la începutul vorbirii, în care-și desvolda programul său: „Libertatea cetățenilor și egalitatea de drepturi și rezolvarea repede a chestiilor pendente sunt fără îndoială pretențiuni ale vieții moderne“.

Și noi o zicem aceasta, dar' noi nu le simțim realizându-se și pentru noi. Noi simțim numai lucruri, de care „în interesul cauzei“ lumea „modernă“ nu ar trebui, după voi, să fie informată. Setoși de justiție, de egalitate și libertate, noi așteptăm vremea în care cu forțele proprii să ni-o putem câștiga, pentru-că dela voi, preținși reprezentanți ai țării, nu putem spera nimic. Sănateți ca Horváth toți și toți veți fi una făcând și tăcând.

Domnul Trarieux, actualul ministru de justiție al Franței a fost unul din subscritorii motiunii, care la Haga a blamat — deși indirect — pe guvernul Ungariei, pentru purtarea sa față cu Românii din Transilvania și Bănat.

Pe dată ce s'a știut că dl Trarieux a intrat în noul cabinet francez, dl V. A. Urechia, presidentul Ligei și al grupului parlamentar român, a trimis dlui Trarieux o telegramă de felicitare, în numele Ligei și al membrilor conferenței interparlamentare secțiunea română.

La această felicitare răspunde dl ministru Trarieux, cu data de 4 Februarie următoare:

Domnule!

Cu cel mai viu interes am luat cunoștință despre mărturia de simpatie ce mi-afi adresat, în numele acelor din comitatul vostru, cari iubesc Franța și voesc pacea.

Mulțumindu-vă pentru aceste simțăminte atât de binevoitoare către persoana mea, cât și pentru țara mea, sunt fericit de a pute reînnoi asigurarea alipirii mele de simțămintele de justiție și de fraternitate, pe cari și voi vă siliti să le propagați în lume.

Primiți, dl meu, pentru d-voastră și pentru colegii d-voastre: asigurarea înaltei mele considerațiuni.

Trarieux.

Dieta Bucovinei. Desbaterile asupra preliminarului din estan din fondul școlar al țării au continuat în dieta Bucovinei și în ședința din 4 Februarie. Agresivelor expunerii ale Rutenilor-tineri au urmat răspunsurile Rutenilor-bătrâni și ale Românilor. Incontestabil, nici unui nici altui n'au reușit a înalța de la acel nivel, pe care îl cere demnitatea Dietei, prestigiul partidului și valoarea cauzei. Oratori, ca Volan, Calinescu etc., produc efecte penibile. Ce impresie va fi având noul president al țării despre poporul autohton al Bucovinei, când îl vede astfel reprezentat? Alegătorii sunt în drept să ceară, ca cauza lor bună să fie inteligent și demn expusă. Să admitem, că deputații naționali sunt de bună credință! Ce folos de aici, când lipsește forța superioară, fără care lupta națională în Bucovina nu are auspicii de reușită. Cele mai emnente talente ale țării ar trebui trimise pe arena luptei, pentru a da tragediei, prin care trece poporul român din Bucovina, un desnodament favorabil.

Violarea a secretului epistolar.

Azi am primit din Seghedin o scrisoare dela doamna Rațiu. Scrisoarea era pecheuită. Dar' aripa din dreapta (a celor patru triunghiuri ce încheie scrisoarea) era ruptă. Urmele arată că a fost deslipită cu un instrument, căci hârtia fusese lipită bine.

Un redactor, care era de față în administrație, a văzut imediat ce s'a lucrat cu această scrisoare și imediat a făcut purtătorului de scrisori obiecții, anunțându-i că vor denunța faptul acesta urt. Purtătorul de scrisori a zis atunci că el nu poate să ne servească ca martor, la ce redactorul nostru l'a răspuns: Vom îngrijii deci, ca la ora când te prezenti d-ta cu scrisorile recomandate să avem totdeauna doi martori la dispoziție.

Eată unde am ajuns, cu anonimii, care ne sparg scrisorile recomandate. Am reclamat imediat la inspectorul poștei. Acesta a răspuns: Dar' scrisoarea este întregă.

Curată luare în bătaie de joc!

Pentru a-l lua și d-sale acest refugiu rugăm pe toți cei-ce ne scriu să pună pe scrisorile lor câte cinci pecetii, pentru-ca să putem dovedi violarea epistolelor.

Catolici-mul și naționalitățile. „Unirea“ din Blaj scrie un articol, din care scoatem următoarele rânduri: „Am fi așteptat deci dela un partid creștin, să predice egalitatea între popoarele patriei noastre. Credem că partidul popular ajuns la putere nu se va mărgini numai la vorbe goale ca liberalii, ci se va sili, să și efectuească acest punct al programului său. Dar' atât nu era de ajuns. Dacă noul partid ar fi pășit pe față și fără

rezervă întru apărarea popoarelor nemaghiare asuprite, atunci el ar fi fost salutat cu bucurie de toate naționalitățile, cari de sigur l-ar fi dat spriginul acela „cu minte și cu tăc“ pe care se pare a-l spera ziarul „Vaterland“ din Viena“.

Ne permitem a întreba: în numele cui „Unirea“ asigură că „de sigur“ naționalitățile ar fi spriginite în alegeri pe catolici, căci — acest sprigin l'a cerut „Vaterland“?

Șiretlicuri bănyfyste. Lui „Polit.

Correspondență“ i-se scrie din Budapesta, că înainte de Paști nu se vor prezenta dietei proiecte de legi însemnate; așa și după Paști, căci delegațiunile se vor întruni în primăvară la Viena. Precum se pare, guvernul are de gând a nu convoca parlamentul nici în vară, nici în toamnă.

Condamnările ziariștilor maghiari.

Foile opoziționale din Budapesta sunt foc și pară, acum de o săptămână întreagă. Și au, nu e vorba, cuvinte să fie. Căci l'a ajuns și pe unul dintre ai lor soartea, sub care presa română de decenii geme. Un gazetar, și pe deasupra și deputat, Ábrányi Kornél din partidul opoziționist, a fost, precum știm, condamnat de tribunalul din Budapesta la opt luni de zile temniță ordinată pentru un delict ce l'a comis în exercițiul funcțiunii sale de ziarist.

Lucrul s'a petrecut așa: Mai anul trecut, în „Pesti Napló“, pe atunci ziar opozițional a lui Ábrányi, ear' azi trecut cu căței și puercei, însă fără Ábrányi, în tabăra guvernului, apăreau niște telegrame senzaționale, care erau furate din ministerul de agricultură. Ministrul de pe atunci, contele Bethlen, a făcut arătare la tribunal, provocându-l să caute pe hoțul documentelor furate, care numai unul dintre funcționarii ministerului putea fi. În afacerea aceasta un jude de instrucție a descins la redacția lui „Pesti Napló“ ca să facă perchișiție domiciliară și eventual să dea de manuscriptul telegramelor din chestie, care manuscript putea să ducă pe urma făptuitorului. În redacție și-a găsit însă belea. Redactorii Barna, Braun, etc. n'au voit să-i dea nici un manuscript, ear' Ábrányi, sosind și el în momentele din urmă la fața locului, s'a opus, cu revolverul îndreptat asupra judei de instrucție, ca acesta să continue perchișiția.

Eată substratul procesului lui Ábrányi. Resultatul a fost, că el, precum am amintit a fost condamnat și tot asemenea și hoțul documentelor, un biet diurnist din minister, care le vindea pe bani domnilor Braun, Barna etc. Acesti din urmă însă, care au rămas tot la „Pesti Napló“ și după metamorfoza lui săvârșită sub auspiciile lui Haas et Deutsch, au fost achitați, deși ei, fără știrea lui Ábrányi, au corupt și plătit pe diurnistul culpabil.

Procesul acesta e fără îndoială din mai multe puncte de vedere interesant și nu e nimic mai natural decât ca el să fie discutat în presă. În interesul libertății cuvântului, al libertății presei și al imunității legiuitorilor este bine să se lămurească, dacă judele de instrucție a avut dreptul să facă acea perchișiție și dacă dl Ábrányi Cornel, în calitate de deputat măcar, n'a fost în dreptul său să-i refuze extradarea manuscriptelor cerute și să i-se opună chiar cu forța, când acesta tot cu forța a voit să continue perchișiția. Este bine mai presus de toate să se lămurească, nu cumva și acest proces a fost mai mult politic decât criminal și, precum s'ar pute deduce din achitarea dlor Braun, Barna etc., n'a cerut jertfă mai mult pe oposantul politic decât pe culpabil.

Toate acestea sunt discutabile și cu ele dimpreună înțelegem și focul sacru, cu care foile opoziționale au sărit din acest incident și au pledat ca „națiunea“ să bage de seamă, căci libertatea presei este în pericol.

Deși fapta lui Ábrányi încă a fost destul de îndrăzneată, totuși recunoaștem

că în mare parte au dreptate foile opoziționale.

Căci e greu, foarte greu a trage linia de demarcațiune între libertatea presei și marginile legii. Și de aceea guvernele care respectă sincer pe cea dintâi, mai bine lasă să treacă ceva din cea din urmă, în favorul gazetarului învâpăiat de misiunea sa, care în mijlocul agitațiunilor meseriei sale, nu în tot momentul își poate astfel cumpeni stilul și faptele, ca nicăiri să nu se atingă de paragrafi codului.

Unde însă libertatea presei nu e sincer respectată, acolo ori-când se găsește pretexte de a infesta pe ziarist sub cuvântul presei legilor, și acolo în curând libertatea presei nu mai există.

Cum însă libertatea presei este pentru fericirea și prosperarea popoarelor unul din cele mai mari bunuri, nici când ea nu poate fi păzită și apărută cu destulă precauție și gelosie. Au deci dreptate, în multe privințe, foile opoziționale, când din incidentul procesului Ábrányi dau libertatea de presă în grija opiniei publice a țării. Are cu deosebire dreptate deputatul Hock János, care într'un articol publicat în „Házánk“, pe care regretăm a nu avea loc să-l reproducem întreg, ajunge la următoarea concluzie:

„Istoria ne învață, că garanțiile libertății publice acolo au început să dispară una după alta, unde puterea sub pretextul conspirațiilor, al comploturilor politice sau ale abuzurilor de libertatea presei, a început să persecute și să șicaneze pe singuraticii sau societăți întregi“.

Nimic mai adevărat decât aceasta. Însă tocmai pentru-că întru toate așa este, întrebăm: Bine, dar' n'a auzit opoziția maghiară s'voindu-se prin lume și scriindu-se prin ziarele anumitor țeri ce se chiamă Franța, Germania, Italia, Belgia etc. despre chipul cum guvernele ungarești s'au îndeletnicit a respecta libertatea presei la Români și de prodiguitatea de care se folosește față cu ei de pretextele „conspirațiilor, comploturilor politice și ale abuzurilor cu libertatea presei“? N'a auzit, că temnițele din Cluj, Seghedin și Vaș nu mai încap pe întemnițării români, căzuți jertfă pretextelor de asemenea natură? Nu știu, că redacții întregi, corporațiuni întregi, zeci de preoți și de învățători români au fost „persecutați“ și „șicanați“, și încă de-a binele, va să zică atât ca „singuratici“, cât și ca societate?

Până unde au ajuns oamenii guvernului față cu Românii în respectul lor pentru libertatea presei și libertatea personală se poate deja ilustra cu sute de exemple. Să cităm însă numai două din ele:

În toamna anului 1893 patru membri ai redacției noastre au fost aruncați în temniță sub cuvânt, că toți patru stănt autorii unuiu și aceluiași articol, în care dl Lázár Aurel a găsit agitație contra Maghiarilor.

În vara aceluiași an dl Gódrí Sándor a făcut în redacția noastră vre-o 6 perchișiții domiciliare cu motivarea dată în scris, că există bănueli temeinice, că acolo s'ar afla dovezi pentru fapte contrare statului. Va să zică, fără vre-o acuzare pozitivă, fără vre-o denunțare măcar, ci pe simplul motiv de „bănueli temeinice“.

Și mai întrebăm, în care fund de Gherlă sau de Muncaci am fi ajuns noi, dacă l'am fi primit pe dl Gódrí Sándor — cu revolverul, cum a primit dl Ábrányi Cornel pe dl jude instructor al tribunalului din Budapesta!

De toate acestea presa opozițională maghiară nu știe însă nimica! Pentru-ce, pe semne, libertatea presei este violată numai când vre-o foie ungurească vine în colisie cu justiția. Ear' față cu nemaghiarii este permis ori-și-ce, căci ei sunt numai cetățeni de a doua categorie, ba sunt chiar vogelfrei în țara, pe care o susțin cu sângele și avutul lor!

De aceea dl Hock János termină astfel concluzia articolului său mai sus citat:

„Condamnarea lui Ábrányi este milearul care indică începutul acestui sistem. Să grijască națiunea maghiară, ca nu prea târziu să tragă învătătura din acest cas. Să nu aștepte până când se va pune contra ei în mișcare pădurea dela Bernam“.

Începutul? Dar' începutul s'a făcut de mult cu presa română, slovacă și sârbă și cu oamenii politici ai acestor trei popoare asuprite! Și societatea maghiară ar trebui să țină seamă, că după copacii pădurii dela Bernam nu trebuie nesmintit să stee gazetarii opoziției maghiare!...

Și apoi moralitatea publică lovită în față totdeauna se răsună. În nenumărate rânduri martirii noștri, Slavici, Macavei, Albini și ceilalți au advertizat jurații maghiari, că verdictele lor sunt o sabie cu două tăișuri. De nenumărate ori le-au legat de suflet, că fiecare verdict condamnat contra unui Român este în același timp o știrbitură a libertății presei, care odată găurită, poate deveni o armă periculoasă în mâinile guvernului și pentru opoziția maghiară.

Dar' opoziția maghiară n'a voit să înțeleagă, până n'a văzut cu ochii, că persecutarea naționalităților îi poate veni și ei fatală. N'a înțeles, până n'a văzut cu ochii, adevărul vechi zicătoare:

Azi mie, mâine ție!

Îl va înțelege însă din zi în zi mai mult, dacă nu-și va curma, până mai este timp, păcătoasa, nedreaptă, oarba, fanatică atitudine față cu nemaghiarii. Morala creștinească mai zice:

Ce ție nu-ți place, altuia nu face.

Dacă voiți să nu fiți și voi neîndreptățiți, dl Hock et C-nie, nu faceți nice voi și nu lăsați să se facă altora nedreptate, chiar dacă acești alții ar fi numai Românii sau alți cetățeni de a doua categorie.

Căci nedreptatea se va răbuna și în voi și în fiii filor voștri!...

Adunarea alegătorilor sași.

Duminea trecută, 10 Februarie, cei doi deputați săsești din cercul Sibiului, Friedrich Schreiber și Dr. Oskár Meltzl, au convocat pe alegătorii lor la o întrunire spre a le da seamă de purtarea, de munca lor în parlament și mai îndeosebi a se „justifica“ pentru-ce fac tovarășie comună cu „pașa“.

Adunarea s'a ținut în „Gesellschaftshaus“, la orele 3 și următoarele; au fost de față cam 600 de alegători și mulți spectatori, așa încât sala cea mare era plină de tot; galeria ocupată pe jumătate. Nu vedeai aproape nici un țeran, numai cetățeni în surtucuri.

Pe estrada, împodobită giur împrejur cu crengi de brad, afară de cei doi deputați, mai erau așezați: Dr. W. Bruckner, presidentul comitetului național, secțiunea Sibiu, funcționând și ca president al adunării. La o masă delatură: reprezentantul autorității, primarul orașului, Iosif Drotleff, și Dr. Albert Arz von Straussenburg jun., ca secretar al adunării.

Înainte de deschidere, în sală domnește ordine, liniște, aproape fără discuție. În așa ton a ținut și Dr. Bruckner vorbirea sa deschidere, explicând scopul ei și rugând pe asistenți a păstra demnitatea recerută de un astfel de privilegiu cum este cel de față.

Dintre deputați primul vorbește dl Schreiber, un om bătrân, după aparență trecut peste ani șezeci. El dă o scurtă dare de seamă despre munca parlamentului; nu se aude voci nici de aprobare, nici de blam.

Al doilea, dl Meltzl, este un tânăr viguros, cam de 35 ani, cu un timbru de voce, asemănându-se unui om de salo, mlădios în mișcări, dar' cu o ținută de mâni neobișnuită la noi: are mereu mâinile bătute în buzunare cu cotele îndoit în triumphiu. Tot așa poziție avea

și Pázmándy la conferința interparlamentară dela Haaga și produse ceva mai rău decât risul colegilor sei: o critică pronunțată în cuvinte aspre, care și ea contribuia la înfrângerea misiunii sale.

Ca tip politic, Meltzl face impresia unui „tiner cu multe speranțe”, care știe să se acomodeze împrejurărilor pentru a ajunge la ținta dorită de căpătuală. În vorbirea lui de „justificare” nimic convingător, puternic, de logică strinsă; fraze răsuflă, al căror parfum cel mai bățător la — nas este oportunistul cu orice preț pentru „a nu strica nimic”. După o oră de scântorire oratorică în sfârșit scoate din piept declarația, că n-au eșit din partidul liberal, „fiindcă nu putem lua asupra-ne răspunderea pentru urmările inevitabile” unui astfel de pas.... „Asupra hotărârilor noastre trebuiau să influențeze nu numai interesele noastre speciale, ci și acelea ale țării și ale monarhiei. Și din acest punct de vedere, rămânerea noastră în partidul liberal, adică susținerea capacității de guvernare a celui partid, care singur dintre toate partidele politice ale țării ține la baza curată și nefalsificată a pactului dela 1867, a fost cerință imperativă a necesității politice, dela care poruncă nu putem să ne sustragem din considerății la factori mai înalți....

„Eșirea noastră din partidul liberal ar fi fost o greșală politică gravă, care n-ar fi fost cu putință de a o îndrepta. Noi n'am încheiat cu guvernul nici un pact, n'am cerut dela el nici milă, nici favor, nici concesione....

Acestea sînt așadar cele mai puternice argumente, cu care dl Meltzl a căutat a justifica procederea deputaților săsești.

După el, Dr. Wolff, spriginește călduros vederile și atitudinea deputaților cu o vorbire, care seamănă tocmai pe tocmai cu articolul din „Siebenb. Deut. Tageblatt”, isălit cu W., și reproduc de noi în nrul „Tribunei” dela 8 Februarie. La urmă cetește proiectul de rezoluție, în care se exprimă „aprobarea” și „dorința” alegătorilor ca deputații din cercul Sibiului să rămână în partidul liberal.

Se scoală apoi Dr. Adolf Schullerus, un tiner simpatic și într-un limbaj vigoros vestește purtarea deputaților, propunând a li-se exprima desaprobară și a li-provocați de a eși din partidul liberal.

Vorbesc după el încă trei oratori, dar' fără ori-ce efect sau importanță. În sfârșit se scoală încă odată Dr. Wolff pentru a combate atacurile tinerilor și a convinge pe alegători, că „dracul (Bánffy) nu e așa de negru, cum l-a zugrăvit Dr. Schullerus”; ba merge așa de departe, încât vede numai corectitatea în ținuta lui Bánffy.

Punându-se la volt cele două rezoluțiuni, a fost primită aproape unanim cea propusă de Dr. Wolff; deși atât vorbirea cât și rezoluția Drului Schullerus a fost aprobată de nu mai puțin persoane decât aceea a lui Wolff. Dar' peste tot aprobări au fost foarte rare la fiecare vorbitor, abia auziți 20—30 persoane strigând încet: *Hoch!* și *So ist!*

Spărgându-se conferința, alegătorii s'au împrăștiat în ordine, liniște și pace.

Revista politică.

Lupta națională între Italieni pe deoparte, ear' pe de alta Croați și Sloveni în toate ținuturile unde locuiesc amestecați devine tot mai crâncenă. Mai deunăzi a fost închisă Dieta din Triest din cauza patimilor deslănțuite, care amenințau a zădărnici ori-ce lucrare.

Astăzi vine din Gorița (Görz) știri, că și acolo nagocierile între Italieni și Croați, deși însuși guvernul țării, contele Coronini era de față, n'au dat nici un rezultat și se poate considera, că de vre-o împăcare nu poate fi vorba. De aceea se așteaptă în scurtă vreme atât demisia guvernului cât și dizolvarea Dietei din Gorița.

Tot acestui antagonism i-se poate numai atribui și o întemplieră condamnată de un copil necopțit dela gimnaziul de stat din Spalato (Dalmatia). Sâmbăta trecută s'au găsit în amintitul gimnaziu toate portretele M. Sale Monarchului sfășiate în bucățele, pervasuri stricate, ear' mapele tăiate cu cuțite. Casul se cercetează atât din partea autorităților școlare cât și din aceea a autorităților judecătorești. Reprezentanții consiliului Sna-

Persecuțiuni.

Sâmbătă seara, după încheierea foii noastre, am primit următoarea telegramă:

Rodna, 9 Februarie n. În 7 Februarie a fost ascultată Flora Avram, preoteasă în Maier, în cauza colectării pentru tombola din București. Ascultarea a făcut-o protojudele administrațional.

Observăm aci, pentru cei care ar mai fi supărați de agenții administrației ungurești, că nu e lege care să oprească a dăruți ori-și-ce în favorul cuiu (în cazul de față familiilor celor întemnițați). Ear' obiectele adunate prin sate sînt toate daruri făcute de fiecare țeran în parte; nu cad deci sub legea privitoare la colectare, căci cei luați la goană ca colectanți, au făcut numai serviciul de a trimite deodată, pentru aceeași destinațiune, obiectele dăruite. Se face deci abuz de lege, când solgăbiraile și juzii îi persecută.

Stat polițienesc.

Budapesta, 7 Februarie.

Detectivii urmăresc pe studenții români. — Păcăliți

V'am scris din Pesta de vre-o două-ori despre noua dispozițiune polițiană, ca studenții universitari români să fie puși sub pază strictă, parte secreteță, parte publică. Și ce se vede? Toți pașii ne sînt cunoscuți, în tot localul avem — onoare (!) de a fi păziți de prea cinstiții detectivi, sau „spitzli”, — bine angurește vorbind, cari în tot locul cu ritivă ne adulmecă, ca și niște căpăi bineinstruiți. Frații noștri de suferință, colegii universitari de naționalitate sârbă și slovacă ne invidiază formal pentru onorurile cele mari ce ni-se fac prin adorarea detectivilor — din distanță!

Ieri însă, în 6 Februarie, acest nebulos soi de oameni — adică forța tainică în viața publică din „Hungaria felice” — au început a fi agresivi față de unii dintre noi, au început a ne colinda pe acasă și a ne face onorul cuvenit în persoană.

Doi inși s'au îndurat prea grațios a se ostent și până la umilit subscrisul. Ei fură primiți mai întâiu de stăpâna casei mele, care auzind că sînt domni dela poliție se jura în tot chipul, că noi — adică și colegul meu conlocuitor — sîntem băieți cinstiți, băieți buni, cu toate-că sîntem numai Români. Era interesant de a asculta pe buna noastră găzdoare cum ne apără de o căldură, cum îi asigura că bani nu căpătăm decât așa puținți din lună în lună, și aceia de pe acasă ear' nu din România, și că jurnale nu ne vin la casă decât „Tribuna”.

Ah, „Tribuna” „Tribuna”...

Voind a mântui pe biata bătrână din penibila situație, deschisei ușa, poftind pe înalții oaspeți în odaia mea. Colegul meu Român bun ca toți Seliștenii, avea în mână tocmai numărul cel mai nou din „Tribuna”. (Cetise noul proces din Seghedin!)

Soții detectivi aveau aparență aproape de anarhisti, și întreaga lor înfățișare numai „salomnăssig” nu era. Dar' ce să le fi făcut, legitimându-se trebuia să stai cu ei de vorbă; căci doar' în mână lor e pus binele public, binele statului! *Salve Hungaria!* Saltă și te bucură, că pe bune mâni ai ajuns!

Și-au luat apoi permisiunea a ne întreba mai multe, între altele și despre cauza dese noastre corespondențe — despre care se vede că înainte dela epistolar se informaseră. Ne luară apoi la rapanghel pentru „Tribuna”, ne puseră și clasică întrebare, că „unde apare „Tribuna” asta? Așa că nu în Pesta?

Mulțumiți apoi cu răspunsurile noastre liniștitoare, ne provocară, ca să le extrădam scrisoarea și telegrama ce în zilele aceste am cetit comerciantului Lazar Ristici de aici.

Hm, vorba e, că în zilele trecute a venit Bulgarul acesta la noi, ca să-i interpretăm o scrisoare ce din Craiova dela dl Marin Iliescu a fost primit în cauze de comerț. Scrisoarea pe care circumspecții detectivi au adus-o în legătură cu o eventuală cochetare a noastră cu periculoasa Ligă, nu se mai afla la noi. Telegrama însă, li-o prezentăram, traducându-le următorul text românesc din ea: „Dlul Lazar Ristici Budapesta. Usturoiu mult și ieftin. Răspunde. — Confiscând această telegramă, înalții noștri oaspeți se depărtară în triumf!

Acum judece dați ori-sina ce e asta? Hm, grație s. ori-știe Dumnezeu ce mai e? Hm...

CORESPONDENȚA

„TRIBUNEI”.

Timișoara, 10 Februarie 1895.

Primum din Timișoara următoarele informațiuni, care ne surprind cu atât mai mult, că în „Dreptatea” și „Foaia de Duminecă” vedem de o parte o animosită nețrebuincioasă în contra Sârbilor, ear' de alta o tendință a protectorilor ei de a trăgăna ce urgează acele două ziare. „Jugul sârbesc”, lupta dreaptă purtată contra „apăsării limbii și a bisericii lor române naționale” etc. sînt frazele acelor foi. Și de altă parte domni Babeși au în procesele cu Sârbii un rol, pe care informațiunile corespondentului nostru îl pune într-o lumină foarte ciudată. Se pare că foile acelea trebuie să agite contra Sârbilor — nu numai să lupte pentru drept la ce nu ar fi doar' de lipsă frazele, că cele citate mai sus — pentru-că dl Dr. Emil Babeș se aibă apoi ce „trăgăna”. Prin urmare recomandăm atențiunii Bănățenilor șirele ce urmează:

(Trăgănarea procesului de despărțire erarhică). Așadar procesul nostru de despărțire erarhică multumită speculațiilor, nici acum nu s'a intentat, deși dela reînființarea metropoliei române din Transilvania și Ungaria, respective dela despărțirea Românilor de către Sârbii în 24 Decembrie 1864, s'au împlinit 30 de ani. Pe acel timp eu subscrisul eram băiat la școală și eată că acum am început și eu să cărunțesc!

În restimpul acesta noi Românii gr-or. din comuna mixtă bisericească din suburbiul Timișoarei-Fabric mult, foarte mult am suferit. Protopopări și părinții noștri au fost asupriți și batjocoriți, ba la denunțarea unor păcătoși chiar și întemnițați, pentru-că au cerut drepturile lor bisericești, ear' noi generațiunea mai tineră chiar și timbrați de răi Români, pentru-că am cutezat să descoperim pe calea publicității păcatele preinșilor noștri conducători de odinioară.

La trăgănarea procesului nostru vina în mare parte o poartă secretarul delegațiunii congresuale dl V. Babeș, dacă nu cumva din-sul a fost *diabolus rotas*.

Așa a voit dl Babeș să pirosească și acțiunea Românilor pe terenul politic, precum a trăgănat procesul nostru de despărțire, dar' fiind prins cu ocauă mică se puse la dosariu, ca acolo cât va mai trăi să-și ispășească păcatele. O cât de bine ar fi fost, adică părinții noștri nu se încereau așa tare în dl Babeș, și dacă îl dedeau în lături cu 30 de ani mai înainte, atât de pe terenul politic cât și de pe cel bisericesc; căci atunci cel puțin noi am fi scăpat de năcazurile de până acuma.

Dar' scopul meu nu este să fac politică, ci mai vîrtos să înfățoșez onoratalui public cetitor năcazurile noastre de pe terenul bisericesc, căci nu știu bine — pare-mi-se ori în adevăr suferul „mi-se mai ușurează când pot să împărțesc năcazurile noastre și altora. Manevrele de trăgănare ale „providențialelor” începînd dela recăștigarea constituțiunii noastre bisericești și până la congresul național bisericesc din anul 1891 sînt deja cunoscute onoratalui public cetitor din coloanele preșutului ziar „Tribuna” (vezi nr. 235 din anul 1892).

Acum fie-mi permis a istorisi cele întemplate dela congresul din 1891 până în 18 Aprilie 1894.

În acest restimp în tractul nostru protopresbiteral s'au făcut unele schimbări, și anume: Atât puternicului Dumnezeu făcîndu-se milă de noi și de suferințele noastre ne-a luat din cale o pedecă mare, chemînd pe unul dintre păcătoșii înaintea tronului seu ceresc, ca să-i ceară seama despre păcatele comise pe acest pămînt. În locul răposatului protopop s'a ales altul în persoana dlui Dr. Traian Putici.

Tinînd protopop — în care noi pusese-răm toată speranța noastră — la început nu tocmai voia să muște în mărul de ceartă; apropiindu-se însă termenul congresului național bisericesc din 1894 și avînd Preacuvioșia Sa teamă, că noi năcăjiți cum sîntem ear' ne vom duce cu plînsurile noastre la congres, a convocat o adunare pe ziua de 18 Aprilie 1894 a tuturor credincioșilor gr-or. dela comune mixte.

În această adunare parochienii noștri în prezența autorității politice, ca testimoniu legal, neputînd ajunge la o înțelegere frățască cu coreligionarii Sârbii, s'au constituit în comună bisericească română de sine stătătoare dela „Sfântul George” din suburbiul Timișoara-Fabric.

Ca atare apoi s'a declarat că ese din sinul erarhiei sârbesti și dorește intrarea în diecesă română a Aradului, rugîndu-se totodată a fi luată în cont și episcopie de eni-

ales comitet și episcopie parochială conform statutului organic.

Toate aceste hotărîri delegațiunea congresuală cu rezoluțiunea sa din 5 Iulie 1894 nr. 44 le-a luat la cunoștință și aprobat, adresînd totodată o rugare către episcopul diecesan a lua dispozițiunile necesare, ca comuna de nou formată să aibă loc pentru serviciul divin și școală pentru instruirea copiilor.

În ce privește alegerea unui advocat pentru purtarea procesului de despărțire delegațiunea ne-a avisat, ca să alegem atare advocat, căci la din contra delegațiunea va concredere și procesul nostru dlui Dr. Emil Babeș, fiul dlui Babeș. (Adecă delegațiunea furnizează materie tot numai dlui Dr. Emil Babeș! Redacțiunea „Tribunei”.)

Ce ironie a sorții! Procesul nostru pe mâinile fiului acelu om, care atîta amar de timp tot mereu ne-a împedecat cauza noastră. Sau doară această împrejurare a fost cauza trăgănării de 30 de ani? Dacă acesta a fost motivul trăgănării, apoi treacă, ducă-se, dar' noi nu avem încredere nici în dl Babeș nici în fiul seu. Din acest motiv puzcînd comitetul nostru parochial în ședința sa din 26 Ianuarie 1895 după o dezbateri și respective consultare serioasă a concretizat purtarea procesului dlui Atanasie Cimponeriu, advocat în Budapesta.

Cu această lucrare noi ne-am împlinit datorința noastră creștinească. Mai rămâne ca dl protopop să convoace sinodul parochial, ca să ne putem regula afacerile noastre bisericești interne.

Pentru intentarea procesului se mai cere procura metropolitului; deci în speranță, că Excelența Sa nu va întârzia a extrada plenipotența de lipsă la intentarea procesului, nouă nu ne rămâne alta decât să aducem laudă și mărire bunului Dumnezeu, că ne-a încredințat să ajungem cel puțin noi generațiunea de astăzi, ca să ne bucurăm de drepturile constituțiunii noastre bisericești, după care atîta timp am oftat.

Cu această ocaziune nu putem întrelăsa a nu ne exprima mulțumita noastră și onoratei redacțiuni a preșutului nostru ziar „Tribuna”, pentru-că a binevoit a ne primi și a avut curajul a ne și publica plînsurile noastre prin ce cauza noastră foarte s'a înaintat; eară dlui Babeș să-i zicem până este încă în viață: „Dumnezeu se-i ierte păcatele — noi, nu putem”.

Fabricanul.

Lă

Abonament lunar

pentru Februarie st. v.

cu prețurile din capul foii —

invită

Administrațiunea ziarului „TRIBUNA”.

CRONICĂ

Sibiu, 12 Februarie n.

Prigoniri și sfîntire de școală — oprită! Din Valendorf ni-se scrie: În 24 Ianuarie n. avea să se facă în Valendorf sfîntirea școlii, cu care privilegiu avea să se aranjeze și o „producțiune musicală declamatorie”. S'au făcut toate pregătirile atât pentru sfîntirea școlii cât și pentru „Producțiune”, dar' ce să vezi dl „șzola-biró” n'a permis (!) să se facă sfîntirea, sub cuvînt că școala nu e zidită de inginer. Astfel s'a ținut numai producțiunea împreună cu dans. Punctul al 9-lea din program era declamarea poeziei „Vrem pămînt”, de G. Coșbuc. Nimînu nu-i trecea prin minte că această poezie să fie „Magyar állam ellenes”. Slugile guvernului însă în titlu văd „allam elleni timentés” și se spărie de toată umbra. Așa și cu acest privilegiu Maghiarii din Valendorf au făcut arătare și pretorul Boer Miska (Român renegat) imediat l'a și provocat pe judele român (?) Schiau János să-i spună cum a putut permite să se declame această poezie? Judele a răspuns că poezia s'a declamat dar' și el s'a scandalizat când a auzit-o. Pretorul a întrebat apoi pe învîțător că recunoaște că la producțiunea din 27 I. c. a declamat poezia „Noi vrem pomunt” și recunoaște că acea poezie conține agitație contra statului? În vîțătorul răspunde că a declamat poezia din chestiune, dar' neagă că ar conține agitație contra statului. Această poezie a fost declamată la mai multe petreceri, și a fost publicată chiar și în ziare fără-că cineva să fi fost tras la dare de seamă, pentru-că poezia se referă după-cum apare și din text la vechii ciocoi din România, tiranizării poporului. Cu aceste interogatori s'a sfîrșit. Așteptăm acum să vedem ce v'a mai fi și din această comedie a liberalismului jidano-maghiar.

A. P.

Șezători revoluționare! Din Turda ni-se scrie despre o nesdrăvănă atât de prostă, încât nici mirarea, ci hohote de ris ne-au cuprins cetind-o... Dacă totuși v'arog să publicați întemplieră de mai jos o fac pentru-că ea e unică în felul ei, și atât de caraghioasă, încât ori-și-cine o va citi nu-și va pute stăpîni risul. Și cum se nu, când s'a dat în lume, a avut un succes deosebit, este bagat în gura de toți de la mizeri, care s'au adunat în șezători, ca să petreacă timpul vorbind și să

respectivul primar să le oprească se întruni și să se confieze furile de tors sub cuvînt, că acele femei s'au aduna numai să politizeze și să conșpire în contra ideii de stat. Dar' lucrul își are și partea sa serioasă și e în stare să pună pe gânduri pe ori-ce Român. Într'adever, că m'a surprins foarte neplăcut și p'mine, când am auzit, că cel-ce a putut comite o cutare nesdrăvănă n'a fost de astă dată nici Ungur nici Jidan, ci durere chiar un Român, un primar de român. Lucr' acesta s'a întemplat acum de curînd în Luna-de-Arieș, o comună românească de lângă Turda. E posibil, că zelosul primar să fi primit poruncă mai înaltă de a nu lăsa să se adune mai mult de 4—5 oameni la un loc, dar' că la nici un cas n'a primit un ordin ca acela de a dizolva șezătorele unor fel bătrâne, aceasta se vede de acolo, că chiar un superior de al numitului primar venind în sat la inspecție și vîzînd furile așezate în rînd la primarul din sat, s'a indignat de prostia acestuia și a desaprobat acest exces de zel. Sînt conșvinți, că numitul primar n'a făcut această faptă regretabilă, că doar' ar avea durere pentru „idea de stat”, ci numai din năsuința de a se recomanda, deci din o slugărnicie rușinoasă pentru un Român și chiar pentru un fruntaș al satului. Ear' noi nu putem decât să-l condamnăm. Turda, 1894.

„Sirius”.

Vînzători de neam. Ni-se scrie: Onoratul public cetitor își va fi aducînd aminte de fapta rușinoasă, publicată în nrul 115 al „Tribunei” din 15 Iunie 1894, și comisă în contra preotului Constantin Iuga din Negri-lești, de niște creaturi nemernice, anume Alexandru Șigartău, învîțător gr-or. fără absolute și diplomă și Mateiu Mester, cantor gr-or. tot în Negri-lești. De sine se înțelege, că a fost de ajuns falsă lor denunțare pentru prepusa agitare contra națiunii ungurești, ca preotul Iuga să fie luat la goană, pus sub aspră investigație urmări, și spionat pe toate căile și molestat de gendarmi, încă de prin luna lui Iunie 1894. Interesele statului potfese în continuu jertfe, și acum după condamnarea învîțătorului Trimbișoniu, trebuie să urmeze și condamnarea preotului Iuga, căci din partea tribunalului din Dej, fiind fixată pertractarea finală pe 16 Februarie st. n. va sta pe banca acuzatorilor ca un criminalist, cu care ocaziune v'r'o 40 de locitori, vor trebui să-și părăsească lucrurile casnice, și să facă oboșitoarea călătorie până la Dej, pentru a-și apăra preotul (ca martori). Pentru-că amintitul preot la tot cazul se fie jertfit, și ca presiunea să nu lipsească, susamintii strengari și rușinea comunei nu s'au îndestulit cu această faptă rușinoasă, ci au mers și mai departe, căci apetitul vine mîncînd, și acum în ajunul pertractării au denunțat din nou pe preot pe la comitele-supra la vice-comite și la protopop, că așezat și că a îndrăznit preoteasa preotului Iuga, de a trimis ceva lucruri de mînă pentru tombola din București. Scopul acestei mișcări denunțări se vede de departe; destul atîta, că preotul se fie din nou șicanat, și eventual pus sub investigație. Acum judece onoratul public, că ce morală pot înveța pruncuții dela un atare învîțător! Toți locuitorii, fără deosebire de confesiune, sînt adînc consternați de mișleasca purtare a acestor vînzători de neam.

Liberalitate rău aplicată. Sub acest titlu „Unirea” din Blaj scrie: În nrul din 1 a. c. cetim în „Kolozsvár” următoarele: „Mensa academica a crescut cu o nouă fundațiune. Ioan Szabó, episcop de Gherla, a pășit între fundatori mensei cu 50 fl. Așadar pentru o universitate ungurească cu caracter pronunțat calvinesc, la care fiii suferinței ai Preașfinției Săe sînt hîduiți, Preașfinția Sa a aflat bani, ear' pentru colecta gimnaziului din Blaj, a unei școli românești și catolice, care crește ca o mamă iubitoare o mulțime de fii ai diecesei de Gherla, Preașfinția Sa s'a îndurat să nu jertfească nimica.

Serată internațională se va aranja Mercuri în 13 Februarie n., de către funcționarii comuni, români și unguri, din gara *Predeal*. Cu acest prilegiu se va oficia și sfîntirea băilor cu aburi, construite din partea direcției căilor ferate române pentru funcționarii internaționali ai gării Predeal. Serviciul divin va fi îndeplinit de Sfinția Sa archimandritul Dionisie din Bușteni. În decursul festivității va cânta orchestra militară a regimentului 7, pus la dispoziție din partea însuși comandantului regimentului 7 de Prahova, dl Leon.

Prețul de intrare la serată pentru familie 3 lei, pentru persoane 1 lei 50. Ținută simplă. Restaurantul gării stă sub controlul comitetului arangerilor, care invită cu căldură familiile și tinerii români, să participe la această petrecere din virful Carpaților.

Un nou proces pentru lesa maiestate. Ziarul catolic „Magyar Allam” publicase cu prilegiul sancționării proiectelor religioare un articol intitulat „Consummatum est”. În acest articol procurorul gr. a descoperit delict de lesa maiestate și l'a intentat proces, care, după-cum anunță foile maghiare, va decurge în 14 Februarie n. înaintea curții cu jurați din Budapesta.

Distincțiuni binemăritate. Altea Sa Regală, ducele Alfred de Coburg și Gotha, cu brevetul nr. 1113/95 a conferit în semn de distincție ordinel *Ernestina al Casei Coburg și Gotha, gradul de cavalier, clasa II.*, dlui Romulus Bărsan, șeful gării Predeal, ear' cu brevetul nr. 1114/95 l'a conferit același ordin dlui G. Bumescu, șeful vămii române tot din Predeal. Ambele distincții s'au acordat în urma unei vizite în țară. Este un brav român transilvănean și distins funcționar. Inteligența și mîncărele sale

entru redacție și editură responsabil: **Ioan Ciontea**

„MUREȘIANA“ INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII ÎN REGHIN.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii „MUREȘIANA“ se invită în sensul §-lui 16 al statutelor la

a VII-a adunare generală ordinară

care se va ține în Reghin la 23 Martie n. 1895 la 9 oare a. m. în localul institutului.

Obiectele ordinii de zi sunt:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere.
2. Deciderea asupra conturilor și asupra împărțirii profitului curat.
3. Alegerea unui membru în direcțiune.
4. Alegerea comitetului de supraveghere pe anul curent.
5. Fixarea mărcilor de prezență pe anul curent.
6. Eventuale propuneri.
7. Exmiterea alor doi acționari pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

Domnii acționari, care voesc a participa la adunare în persoană ori prin plenipotențiați sunt rugați a-și depune la cassa institutului acțiunile și eventual documentele de plenipotență cel mult până la 22 Martie n. la 5 oare d. a.

Reghin, la 1 Februarie 1895.

[678] 1-1

Direcțiunea.

Marca de fabrică.

SPIRT GALLIC
(Franzbranntwein)

al
apotecarului VERTES,
este la întrebuintare cel mai
cu efect,

și în urmarea absolutei sale cură-
țenii cel mai apt precum din afară
așa și din lăuntru spre întrebuintare.
Este întrebuintat cu mare succes la
podagră, reumatism, reuci, dureri
în toate membrele, dureri de cap,
dint și nervi, la paralizi, serin-
teli, plăcut mijloc recursor pe drum și a Veritabil numai
cu marca de fabrică alăturată. 1 sticlă 50 cr. și 1 fl. 5 sticle
mari franco. [2992] 14-20

Se capătă direct dela L. VERTES, apoteca „La Vultur“
în Lugos (Bănat), nr. 810, precum și din depositul farmacist,
droguerie și dela comercianți de specierie.

Deposit capital în Viena: Alte k. k. Feldapotheke,
Stefansplatz; Budapesta la dl. J. de Török, farmacist,
Király-utca nr. 8. În provincie la farmaciștii următori:

Institutul Tipografic în Sibiu

Strada Măcelarilor Nr. 21.

Biblioteca populară a „TRIBUNEI“.

1. **Pădureanca.** Novela de Ioan Slavi-
vici, 12 coale tip., broș., elegant. Un
exemplar cu prețul redus dela 40 cr.
sau 1 leu la 30 cr. sau 60 bani.
2. **Fata Stolerului** de Matilda Cugler-
Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
3. **Ce n'a fost și nu va fi.** Poveste de
I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau
8 bani.
4. **Pipăruș Petru.** Poveste de I. T.
Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
5. **Păcală și tândală.** Anecdote de
Silvestru Moldovan. Prețul unui exem-
plar 3 cr. sau 6 bani.
6. **Jucării și jocuri de copii.** De P.
Ispirescu, culegător-tipograf. Un exem-
plar 25 cr. sau 50 bani.
7. **Teiu legănat.** Poveste de Gr. Sima
al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau
16 bani.
8. **Colăcăritul.** Obiceiurile țeranilor ro-
mâni la nuntă, de Benedict Viciu. Un
exemplar 16 cr. sau 32 bani.
9. **Filica a nouă mame.** Poveste de
Silvestru Moldovan. Un exemplar 14
cr. sau 28 bani.
10. **Povestea lui Ignat.** Poveste de Sil-
vestru Moldovan. Un exemplar 3 cr.
sau 6 bani.
11. **Sfântul Nicolae.** De Matilda Cugler-
Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
12. **Îndărălnicul.** Poveste de Silvestru
Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau
16 bani.
13. **Blăstăm de mamă.** Legendă popo-
rală din giurul Năsăudului. De George
Coșbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
14. **Bunica** de Bojena Němcová, tra-
dusă din limba boemă de Prof. Dr. Ur-
ban Iarnik. Un exemplar cu prețul
redus dela 1 fl. sau 3 lei la 60 cr. sau
1 leu 20 bani.
15. **Vlad și Catrina.** Poveste de Gr.
Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr.
sau 10 bani.
16. **Din bătrâni.** Ghicitori, întrebări și
răspunsuri, frământări de limbă, adu-
nate de Gr. Sima al lui Ión. Un
exemplar 8 cr. sau 16 bani.
17. **Pe pământul Turcului** de George
Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
18. **Căldărușa cu trei picioare.** Po-
veste franțuzească de Eleonora Tănă-
sescu, după A. Genevray. Un exem-
plar 8 cr. sau 16 bani.
19. **Genușotca.** Poveste de I. T. Mera.
Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
20. **Un pețitor îndărătnic.** Novela de
Björnstjerne Björnson. (1856).
Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
21. **Prietenul meu Vântură-Teasă.** Din
novelele californiene ale lui Bret Harte.
Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
22. **Scăpătoarea.** Din povestile lui An-
dersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
23. **Fata Craiului din oetini.** De George
Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
24. **Strigoaica.** Din fantasiile lui Nicolae
Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
25. **Draga mamei.** Baladă de George
Coșbuc. Un exemplar 10 cr. sau
20 bani.
26. **Taina unei vieți.** De Björnst-
jerne Björnson. (1869). Un exem-
plar 6 cr. sau 12 bani.
27. **Vecinii.** Din fantasiile lui Nicolae
Gogol. Un exemplar 30 cr. sau 60 bani.
28. **Păcală în satul lui.** Poveste de
Ioan Slavi. Un exemplar 10 cr. sau
20 bani.
29. **Sgârșitul.** Comedie de Molière.
Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
30. **Lumea proștilor.** Poveste de Sil-
vestru Moldovan. Un exemplar 5 cr.
sau 10 bani.
31. **Nușciul-împărat.** Poveste din popor
de „Mărgineanul“. Un exemplar 12
cr. sau 24 bani.
32. **Dina-împărăteasă și peana**
aleasă. Poveste din popor de „Ma-
gineanul“. Un exemplar 12 cr. sau
24 bani.
33. **Fulger.** Poveste în versuri de George
Coșbuc. Un exemplar 5 cr. sau
10 bani.
34. **Spice de aur.** Culese de dascăl
Ioan P. Lazar. Un exemplar 12 cr.
sau 24 bani.
35. **Un idil în Roșeni.** Novela de Bre-
t Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 ba-
36. **Baba Iadului.** Poveste în versu-
de Ioan Moța. Un exemplar 8 cr. sau
16 bani.
37. **Prințesa fermecată.** Poveste în ve-
suri de P. Dulfu. Un exemplar 12
cr. sau 20 bani.
38. **Dina mărgărelelor.** Poveste în ve-
suri de Ioan Moța. Un exemplar 12
cr. sau 24 bani.
39. **Doi copii.** Poveste de Ioan Moța.
Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
40. **O partidă în patru.** De Anton
Ghislanzoni. Un exemplar 12 cr.
sau 24 bani.
41. **Posacul bun de inimă.** Comedie în
acte de Carlo Goldoni. Tradusă de
Domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu.
Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
42. **Croitorul și cei trei feciori.** Po-
veste de Ioan Moța. Un exemplar 12
cr. sau 24 bani.
43. **Mica Fădă.** De George Sand. Un
exemplar 40 cr. sau 80 bani.
44. **Rusalin păcurarul.** Poveste de Ni-
colae Trimbiționiu. Un exemplar 20
cr. sau 44 bani.
45. **Roma învinsă.** Tragedie în 5 acte
de Alexandru Parodi. Tradusă de
L. Caragiali. Un exemplar 24 cr. sau
48 bani.
46. **Clara Milici.** Novela de I. Turghenev
Traducere din limba rusă de Ene
Hodoș. Un exemplar 40 cr. sau 90
bani.

Celor ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și preste to
vândătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Dela Tipografia „Aurora“ din Gherla—Szamosujvár

se pot procura următoarele cărți:

**Cuvântări bisericești, funebre, Cate-
chese etc.**

Cuvântări bisericești (acomodate pentru ori-ce timp) de
Ioan Papiu. Tom. I. Ed. II. Prețul 1 fl. 20 cr.

Cuvântări bisericești (pe Duminece) de Ioan Papiu. Tom.
III. Prețul 1 fl. 20 cr.

Cuvântări bisericești la toate sărbătorile de peste an, de
Ioan Papiu. Un volum de peste 24 coale 8-av mare,
hârtie fină — cu prețul redus 1 fl. 50 cr.

Cuvântări funebre și iertăciuni pentru diferite cazuri de
moarte, întocmite de Ioan Papiu. Un volum de
peste 24 coale 8-av mare, hârtie fină — cu prețul
redus — 1 fl. 50 cr.

Cuvântări funebre și iertăciuni. Din autori renumiți,
prelucrate de Tit Bud, vicar etc. Prețul 1 fl.

Predice populare pe Dumineci, sărbători ocazionale și pentru
morți, de Gavril Pop. Tom. I, II, III, și IV, fie-
care tom costă 1 fl.

Predice pentru Duminecile de peste an, compuse și elucrate
după Catechismul lui Deharbe, de Vasile Criste.
Tom. I. dela Dumineca Vameșului și a Fariseului
până la Dumineca a X-a după Rosalii. Prețul 90 cr.

Predice pe toate Duminecile și sărbătorile de peste an, de
Dr. Em. Elefterescu. Prețul 1 fl. 60 cr.

Explicarea fundamentală și ușoară de priceput a *Cate-
chismului catolic*, însoțită de exemple alese și aco-
modate, de Iosif Deharbe. Tom. II. 1 fl. 75 cr.

Catechese pentru pruncii școlari din școlile elementare
popolare. După preotul George Mey, preot în
Schwörzkirch din diecesa de Rottenburg, de Tit Bud,
paroch gr-catol. în Sat-Sugatag, etc. Prețul 60 cr.

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, prelucrat
după I. A. Fritz, de Basiliu Rațiu, fost prof. de S.
Scriptură, catehetică și metodică în seminarul archid.
din Blaj, actualmente vicar arhiepiscopesc în Făgăraș.
Prețul 60 cr.

Toma a Kempis despre imitațiunea lui Christos, tradus
românește de pe originalul latin, de Gavril Pop, ca-
nonic; legat 1 fl. 15 cr.

Instrucțiune practică pentru cauze matrimoniale cu respect
la disciplina vigentă în provincia bisericească gr-cat.
de Alba-Iulia—Făgăraș, scrisă în usul păstorilor sufe-
tești prin Dr. Iuliu Simon, prof. de S. Teologie. 1 fl. 30 cr.

Dumnezeasca liturgie a celui dintru sfinți părintelui nostru
Ioan Christosom, de Ioan Boroșiu, paroch greco-
catol. etc. Prețul 25 cr.

Rugăciunea Dului Tatăl nostru. Explicată pe scurt de
Ioan Boroșiu, paroch gr-cat. și asesor consistorial.
Prețul 10 cr.

Ierarhia bisericească sau aplicarea ceremoniilor sacre
prescrie la chirotonia gradelor ierarhice, de Ioan
Boroșiu. Prețul 1 fl. 60 cr.

Nu mă uita. Colecțiune de versuri funebre, urmate de
iertăciuni, epitafe și a. Prețul 25 cr.

Lira Simului sau cântarea sărbătorilor. — Poesii reli-
gioase-morale, lucrate după S. Scriptură, de Aron
Boca Velchereanu. Cu o precuvântare de G. Simu.
Prețul 25 cr.

Pietatea poporului român sau cântări evlavioase pentru
cei-ce merg la mănăstire, la locuri sfinte și în pro-
cesiuni. Compuse de doi preoți gr-cat. Mureșeni din
diecesa gr-cat. a Orăzii-mari. Prețul 10 cr.

Sfaturi de aur sau Calea către fericire, de Aron Boca
Velchereanu. Prețul 25 cr.

Cărți bisericești.

	In crudo:	In 8-o	cu cirile
Catavasier	—	—	—70
Ochtoich mare	—	—	240
Strașnic	—	—	168
Ochtoich mic	—	—	85
Orologiu	—	—	280
— legat în pele și aur	—	—	380
Penticostar mic	—	—	85
Psaltire	—	—	84
Euchologiu (Molitvelnic)	—	—	280
— leg. în pele și aur	—	—	380
Liturgier	—	—	220
— legat în pele	—	—	340
Apostoler legat în pele	—	—	940
Triod legat	—	—	10—

Novele, schițe, piese teatrale, anecdote ș. a.

Anecdote și glume (305) adunate, prelucrate și arangiate
de Tit V. Gheaja, spirit. la inst. corect. Cuprinsul
acestui op este foarte petrecător, — așa că cetind
și numai o pagină din el: caută să rizi ori-cât ai fi
fost de năcăjit și măhnit altmintealea. Prețul unui
exemplar 40 cr.

Barb cobșarul. Novela originală de Emilia Lung. Pre-
țul 10 cr.

Branda sau munta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș.
Novela națională. Prețul 15 cr.

Bunica și nepoșelul. Schiță din sfera educațiunii. După
Ernest Legouvé de G. Simu. 6 cr.

Cartea ilustrată pentru copii și copile. Cu 18 ilustra-
țiuni, de George Simu. — Această broșură conține
istorioare și poesii morale spre excitarea gustului de
cețit la copii. — E acomodată această carte și ca
premiu pentru școlarii diligenți. Prețul 25 cr.

Cu virful penei. Scrieri satirico-humoristice de Ant. Popp.
Prețul 55 cr.

Cântul în școala populară. De Iuliu Pop, învățător în
Năsăud. Praxă. Teorie. Cânturi. 30 cr.

Codrean, craiul codrului. Baladă de G. Simu. Prețul 6 cr.

Cântăreața. Novela de Dem. Dan. Prețul 15 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin V. Nicora,
prof. gimn. — Cu portretul M. S. reginei României.
Prețul 10 cr.

Chinușuri de care strigă feciorii în joc, de I. Pop Rete-
ganul. Prețul 40 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Rusu. Pre-
țul 60 cr.

Dialogul Țiganului cu S. Petru la poarta raiului, de Aron
Boca Velchereanu. Prețul 25 cr.

Zile negre. Versuri de Petrea dela Cluj — cu o prefață
de G. Simu. Prețul 50 cr.

El trebuie să se însoare. Novela de Maria Schwarz, tra-
ducere de N. F. Negruțiu. Prețul 15 cr.

Economia pentru școlile populare, de T. Roșiu. Ed. II.
Prețul 15 cr.

Felicitări în poesii și prosă la Anul-Nou, ziua nașterii și
ziua numelui către tată, mamă, moși, unchi, mătușe,
nănași, tutori, preoți, învățători și binefăcători, precum
și alocuțiuni și vorbiri cu diferite ocașii școlare,
de George Simu. Prețul 20 cr.

Gruia lui Novac. Prețul 12 cr.

Idealul pierdut. Novela originală de Paulina C. Z. Ro-
vinar. Prețul 10 cr.

Înfluența mândriei. Novela de P. C. Z. Rovinar. Pre-
țul 15 cr.

Lira Bihorului. Balade populare de Ant. Popp. Pre-
țul 25 cr.

Leonat cel tinăr. Istorie în versuri de Ioan Pop Rete-
ganul (cu o ilustrațiune), o broșură cu conținut foarte
glumeț. Ca în toate scrierile dlui Ioan Pop Rete-
ganul, așa și în aceasta observă omul o adunăcă pă-
trundere în moravurile, obiceiurile și simțmintele
țeranului român. Prețul 12 cr.

Merinde dela școală sau învățături pentru popor, culese
din ziarul unui școlar, de Dr. George Popa. Fr. 60 cr.

Miseriile sociale. Novela de P. C. Z. Rovinar. Fr. 15 cr.

Musa Someșană. Poesii populare române din giurul Nă-
săudului. Adunate și arangiate de Iuliu Bugnariu.
Partea I. Balade. Prețul 25 cr.

Nrui 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de
Ioan Tanco. Prețul 20 cr.

Nopti de iarnă. Novele pentru popor, de G. Simu.
Prețul 1 fl.

Opera unui om de bine. Novela originală — continuarea
novelei „Idealul pierdut“ — de Paulina C. Z.
Rovinar. Prețul 10 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192
pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate.
Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 50 cr.

Povestiri alese de Petru-Petrescu. Pr. exp. franco 80 cr.

Proba de foc. Comedie într-un act de A. Kotzebeue, lo-
calisată de Irina Sonea-Bogdan. Prețul 15 cr.

Prin moarte la victorie. Comedie într-un act de A. Ko-
tzebeue, localisată de Irina Sonea-Bogdan. Fr. 10 cr.

Povestile Bănatului. De George Cătană, învățator. Tom.
I. Prețul 25 cr. Tom. II. 25 cr. Ambele 45 cr.

Probatatea în copilarie. Schiță din sfera educațiunii după
Ernest Legouvé. Prețul 6 cr.

Starostele, adică Datini dela nunțile Românilor Ardeleni
Adunate de Ioan Pop Reteaganul. Prețul 25 cr.

Spicure din istoria pedagogiei la noi — la Români
De V. Gr. Borgovan. Prețul 10 cr.

Să auzim! Toaste pentru tot felul de persoane și
săuni, de Tit V. Gheaja. Prețul 20 cr.

Trandafiri și violele. Poesii populare de I. Pop Rete-
ganul. Ed. II. Amplificată. Prețul 60 cr.

Ultimul sicahstru. Tradițiune de G. Simu. Prețul 6 cr.

Versuri de dor, adunate din poezii române de A. Pr. 25 cr.

**Cele mai bune și mai ieftine cărți de ru-
găciuni.**

Icoana sufletului. Carte de rugăciuni și cântări biseri-
cești, frumos ilustrată. Prelucrată și edată cu per-
misiunea Măritului ordinarat diecesan gr-catolic de
Gherla, prin Vasiliu Păcășiu, preot gr-cat. în Hotoar.
Ediț. III, coreasă și amplificată. Prețul unui exem-
plar, 40 cr., leg. 50 cr., leg. în pânză 80 cr., legat
mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 80 cr., în legăt-
de lux 2 fl. 50—3 fl. 80 cr.

Mărgăritarul sufletului. Carte bogată de rugăciuni
și cântări bisericești, foarte frumos ilustrată. Prețul unui
ex. broș. e 40 cr., leg. 50 cr., leg. în pânză 80 cr.
leg. mai fin 1 fl., leg. în piele 1 fl. 60 cr., în leg. d
lux 2 fl. 50—3 fl. 80 cr.

Micul mărgăritar sufletesc. Carte bogată de rugăciuni
și cântări bisericești, frumos ilustrată, pentru pruncii
școlari de ambe sexe. Prețul unui ex. broș. e 15 cr.
100 ex. 12 fl., 50 ex. 7 fl., leg. 22 cr., 100 ex. 20 fl.
50 ex. 10 fl. 50 cr.

Carticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii școlari
de ambe sexe. Cu mai multe icoane frumoase.
Prețul unui ex. broș. e 10 cr., 50 ex. 3 fl., 100 ex.
5 fl.; — leg. 12 cr., 50 ex. 5 fl., 100 ex. 9 fl.

Visul Prea Sfinței Vergure Maria, urmat de mai mult
rugăciuni frumoase. Prețul unui exemplar legat
și expedit franco e 12 cr., 50 ex. 5 fl., 100 ex. 9 fl.

Epistola Dului nostru Iisus Christos. Prețul unui exempla-
r legat și expedit franco e 15 cr., 50 exempl. 6 fl.
100 ex. 10 fl.

Calendarul „Aurorei“ pe anul 1895. Prețul cu
porto francat 35 cr.

Calendarul „Bătăi Ioan“ pe anul 1895. Prețul
cu porto francat 20 cr.

Tot de aici se pot procura tot soiul de cărți școlare și altele de cărți apărute ori-și-unde — fără urcare de preț. — Lucrări tipografice de ori-ce specie se primesc și execută cu prețurile cele mai moderate.
La comande mici de cărți singuratic și tipărituri ne rugăm a ne trimite prețul înainte prin asemnațiune postală cu un adaus de 5 cr., ear dacă cartea e voluminoasă, de 10—15 cr. — În modul acesta cărțile se vor expeda sub fașii
și se încungiuă speșele postale, ce se fac prin rambursă. — Comande mai mari — la cerere — se expediază și prin rambursă.

Comandele sunt a se adresa la:

Tipografia „Aurora“ A. Todoran

în Gherla — Szamosujvár

Pentru tipar responsabil Ionif Marșan.